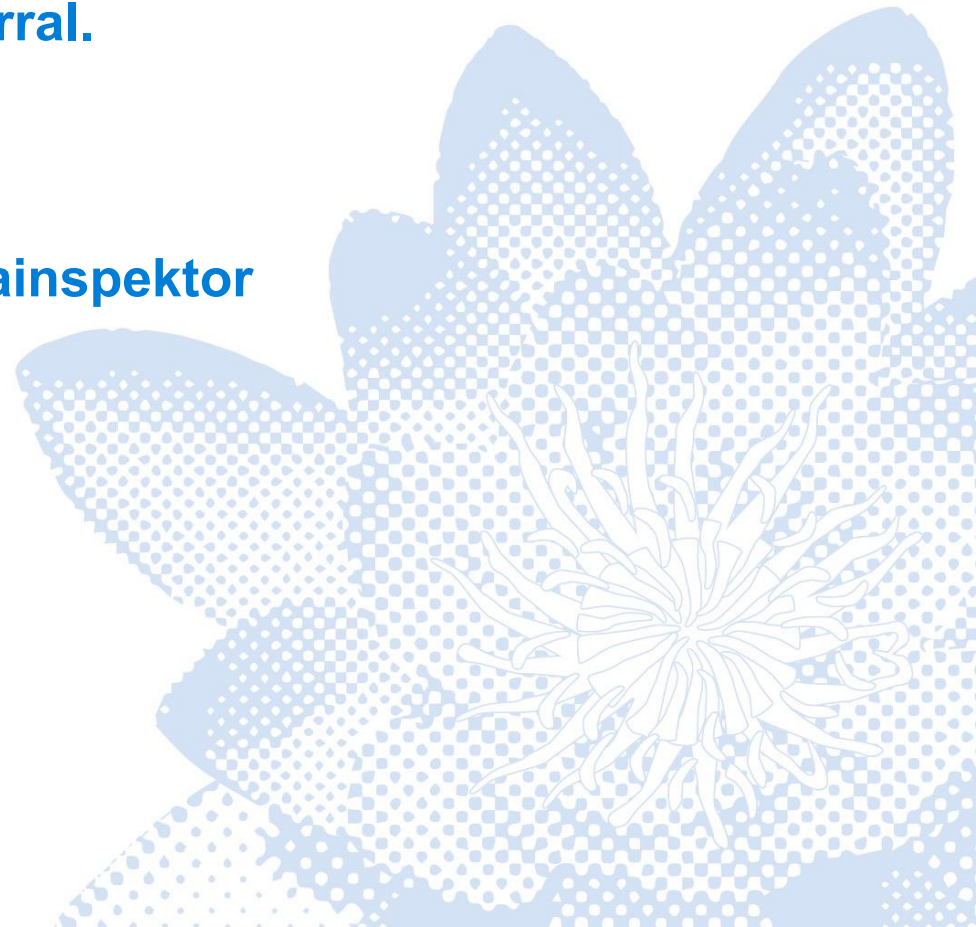

**Tööstusheite kontrollüsteem, riskipõhisus, diferentseeritus.
Rollid tuvastatud rikkumise korral.**

**Reeli Sildnik
Keskkonnainspektsioon
Keskkonnakaitseosakonna peainspektor**

21.06.2017

Suurtööstuse kontrollisüsteem

Kompleksloaga käitiste kontroll toimub kompleksloaga käitiste keskkonnaalase kontrolli üleriigilise kava ja programmi alusel.

Nimetatud kava sätestab korrapärase keskkonnaalase kontrolli programmide koostamise, sh riskipõhise hindamise ja kontrolli teostamise menetlused.

Üleriigilise kava ja programmi koostamist korraldab KKI ja kava kinnitab KKI peadirektor. Kava avalikustatakse KeM ja KKI kodulehtedel.

Kava vaadatakse üle ja vajaduse korral ajakohastatakse vähemalt iga nelja aasta järel selle koostamisest või ülevaatamisest arvates.

Kehtiv kava, mis on veel eile muutmise lõpusirgel, on kinnitatud 21.06.2017 käskkirjaga nr 1-1/17/23 (eelmine versioon: 19.12.2013 käskkirjaga nr 1-3/108).

Kontrolli programm vaadatakse üle ning seda muudetakse vajaduse korral iga kolme aasta järel selle koostamisest või ülevaatamisest arvates.

Kehtiv kontrolli programm on kinnitatud 21.06.2017 käskkirjaga nr 1-1/17/22 (varasem -19.12.2013 käskkirjaga nr 1-3/109) ja koostatud 2017-2019. a ajavahemiku kohta.

Täpsem kontrolli programm kinnitatakse iga-aastaseid KKI büroode tööplaan tehes.

Keskkonnaalane kontroll on Keskkonnainspektsiooni poolt tööstusheite seaduse §-s 157 nimetatud programmi alusel teostatav keskkonnajärelevalve ja sama seaduse §-s 159 nimetatud keskkonnajärelevalve korras teostatav erakorraline kontroll.

Käitiste kontrollkäigule kaasatakse loa andja, kes tegutseb lähtudes THS §-st 49.

KKI kodulehelt leiab täpsema kontrolli programmi aastateks 2016-2018, mis annab käitajale teada 2013-2018. a programmis tehtud muudatustest. Juhiste ülevaatamisel lisandunud muudatusi see ei hõlma ja need avaldatakse peale kontrolli programmi muutva käskkirjaga kinnitamist.

https://www.kki.ee/sites/default/files/kaitiste_kontrollimise_ajakava_astateks_2016-2018.pdf

Info toimunud kontrollide kohta on avalikustatud KeM kodulehel.

<http://www.envir.ee/et/kompleksloakohustusega-kaitised-kompleksload-kontrollprotokollid>

Erakorralised keskkonnaalased kontrollid toimuvad sõltumata kontrolli programmist (nt kui kaebuste kontroll toimub jooksva töö käigus, siis proovivõtte on võimalik lisada tööplaani).

Eeltoodu alusel omame riskipõhist kontrollisüsteemi aastateks 2013-2018. a

- 2012 lõpus – 2013 alguses on toimunud kompleksloaga käitiste riskipõhine hindamine, mis vaadatakse üle peale iga järgneva korrapärase kontrollkäigu toimumist käitisesse
- 2013 lõpus on kinnitatud menetlused käitiste riskipõhise hindamise läbi viimiseks (hiljem on juhust ajakohastatud õigusaktides toimunud muudatuste võrra)
- 2013 lõpus on kinnitatud kontrolli programm ajavahemiku 2013 kuni 2018 kohta
- Iga-aastaselt on kinnitatud täpsemaid kontrolli programme KKI büroode jooksva aasta tööplaanina. Lisaks oleme Y-kettale lisanud selle täitmist hõlbustava detailplaani poolaasta kaupa
- Iga-aastaselt on koostöös KeA-ga üle vaadatud ja täiendatud kontrollide tegemist puudutavaid juhendmaterjale

- 2015 -2016. a on toimunud OKAS THS vormi ärianalüüs ja arendamine
- 2017. a on kasutusele võetud OKASs asuv THS vorm ja loobutud failikujul oleva töölehe kasutamisest
- 2017. a on KeM ja KeA osalusel üle vaadatud kontrolli juhendmaterjalid, mis võimaldab nende muutmist ja kinnitamist käskkirjana

Riskipõhisus ja diferentseeritus

Kinnitatud ja muutmisel oleva kontrolli programmiga hõlmatud käitiste kontrolli sageduse ning järelevalveaastate kaupa läbiviidud kontrollide võrdlus

2013-2015 ja 2016-2018 kontrolliprogrammide alusel.

Üleriigiliselt on 256-257 kompleksloaga käitist, mille puhul on riskid ja kontrolli sagedus jaotunud järgmiselt:

Kontrolli sagedus	2013-2015	2016-2018
0	5	11
12	18	18
24	66	48
36	167	180
Käitiseid	256	257

Käitiste korrapäraseid kontrole on aasta kohta läbi viidud keskmiselt
– 108:

2013: 240

2014: 115

2015: 110

2016: 103

2017: 119

2018: 98

2019: 103

Komplekslube on ajavahemikus 2013 - 2017. a kehtetuks tunnistatud 19.

Aastate kaupa jaotatult:

2013: 1

2014: 3

2015: 10

2016: 5

2017: 1

Piirkondlikult:

Viru: 6

Harju-Järva-Rapla: 8

Jõgeva-Tartu: 5

Põlva-Valga-Võru: 1

Lube tühistatud tegevusvaldkonniti:

Jäätmekäitlus 2 (tava ja OJ)

Põllumajandus 10, sh veisekasvandus 7

Keemiatööstus 1

Energia tootmine 3

Tekstiili tootmine 1

Toiduainetööstus 1

Pindade katmine 2 (metalli katmine, trükk kilele)

Kokku: 20

Tähelepanekuid 2017. a läbiviidud kontrollide kohta

2017: kontrolle planeeritakse ette poolaasta ja nädala täpsusega Alates kohapealse kontrolli toimumisest on kontrolli aruande vormistamiseks aega 15 tööpäeva, millele järgnevalt teeb loa andja otsuse loa muutmise menetluse alustamise kohta.

THS § 158 lg 2 alusel on nimetatud menetluseks kokku aega 30 kalendripäeva.

2017 I pa 56 kontrollist on läbi viidud 47. Tegemata kontrolle 9.
2017 II pa 64 kontrollist on läbi viidud 14. Tegemata 50.

2017 I pa kontrollide vormistamine on nõudnud lisaaega 19 korral;
2017 II pa – 4 korral.

DigiDoc konteineris allkirjastatud aruande fail on OKASsse lisatud 31 korral. Failitüüp „kompleksluba“ on määratud 4 juhul (1072231, 1072040, 1070513, 1070388). Sellega seoses palve, et seo OKASsse DigiDoc faili lisamisel see kohe ka kompleksloaga.

Kontrollide tulemused

Lähtudes 2017 I pa käitise kontrolli aruannetest on keskkonnakaitse nõuded täidetud (26/47) või leitud vähetähtis puudus (15/47)

- keskkonnakaitse nõudeid täidetud – 26; sh laiendatud loa andjaga kooskõlastamata käitist, tegevus ümberkorraldatud, tootmisvõimsus vajab täpsustamist, käitis katsetamisel, vms
- tehtud märkus – 4; jääkgaasi on kasutatud lubatust rohkem, naftasaaduste hoidmisehitise märgistamiseks, seire osaline teostamine, hoidlate kontroll-seire on jäetud tegemata
- määratud järelkontroll ja antud korraldus käitise tegevuse KL-ga vastavusse viimiseks – 5; kemikaalide hoiustamine ei ole PVT-le vastav, tootmisvõimsuse ületamine, õhuaruande esitamata jätmine, silohoidlate lekkekindluse tagamata jätmine, sõnnikuhoidla katmine, tahesõnnikuhoidmine
- antud tähtaeg – 5; lahustite kasutuskava esitamiseks, veeanalüüsi tulemuste esitamiseks, tegevuse muudatusega seotud loataotluse esitamiseks, jäätmete laoseisu vähendamise tegevuskava esitamiseks
- vähetähtis rikkumine- 1; väljalaskme seire tegemata jätmine

Lähtudes 2017 I pa kaitise kontrolli aruannetest on kaitise tegevuses leitud keskkonnakaitse nõuete rikkumine (4/47) ja võetud täiendavaid meetmeid (2/47)

- alustatud haldusmenetlust -1; silohoidlate lekkekindlus ei ole tagatud

- alustatud väärteomenetlust – 3; vedelsõnnikuhoidla ebapiisav lekkekindlus, tahesõnnikuhoidla lekkekindluse puudumine, jäätmekäitluse alusega seotud reostuse uurimiseks

- alustatud väärteomenetlus ja haldusmenetlus, lisaks on määratud järelkontroll -1; sõnnikuhoidmine ja aunastamine

- määratud järelhooldusnõuete täitmisega seotud järelkontroll ja luba läheb tühistamisele, kuna kaitis läheb likvideerimisele -1; sõnnikuhoidla ei vasta PVT-le

- tegevust ei ole toimunud -1

Rollid tuvastatud rikkumise korral.

Näidisloetelu keskkonnaalse kontrolliga seotud järeltegevustest

Keskkonnainspeksioon	Keskkonnaamet
alustab haldusmenetluse käitaja suhtes	vaatab läbi kompleksloa nõuded ja hindab nõuete muutmise vajadust
ettekirjutuse koostamisel määrab puudus(t)e likvideerimise tähtaja ja järelkontrolli läbiviimise aja	hindab käitise laadis või toimimisviisis toimunud muudatuse olulisust, kui see on kontrolli andmete alusel võimalik
koostöös KeA-ga nõutakse tegevuskava ja vajadusel muu info esitamist;	THS § 50 või muudel õigusaktis sätestatud juhtudel algatab kompleksloa muutmise menetluse
peatab THS-ga sätestatud juhtudel käitise tegevuse kuni käitaja tegevus vastab loa nõuetele	kui käitaja suhtes rakendatud meetmed ei ole andnud soovitud tulemust, siis käitise tegevuse keskkonnakaitse nõuetele vastavusse viimiseks nõutakse koostöös KKI-ga tegevuskava ja vajadusel muu info esitamist
alustab süüteomenetluse	peatab THS § 53 sätestatud juhtudel kompleksloa kehtivuse
	algatab THS § 54 sätestatud juhtudel kompleksloa kehtetuks tunnistamise menetluse

THS tulenevalt on KKI pädev

- tegema järelevalvet THSi ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle
- viima läbi haldusmenetlust ja ettekirjutuse täitmata jätmise korral määrama sunniraha
- kasutama KorS alusel vahetat sundi
- olema kohtuväliseks väärtegude menetlejaks, kui rikutud nõuded sätestab THS või sellest tulenev muu õigusakt

VTMS § 3¹. Väärteomenetluse kohustuslikkuse põhimõte

(1) Väärteo tunnuste ilmnmisel on kohtuväline menetleja kohustatud alustama ja läbi viima väärteomenetluse, kui tegu ei ole kohtuvälise menetleja veendumuse kohaselt vähetähtis või puuduvad käesoleva seadustiku §-s 29 sätestatud väärteomenetlust välistavad asjaolud.

(2) Vähetähtsa väärteo korral ei pea väärteomenetlust alustama ja võib piirduda väärteo tunnustega teo toimepannud isiku suulise hoiatamisega.

(3) Vähetähtsa väärteo korral ei pea väärteomenetlust alustama, kui väärteo toimepannud isiku väljaselgitamine on ebatõenäoline või kui menetluse läbiviimine oleks väärteo asjaolusid arvestades ebamõistlikult kulukas **(ei rakendu)**.

(4) Väärtegu ei ole vähetähtis, kui väärteo toimepanemisega on tekitatud kahju või kui väärteoteates on osutatud tekitatud kahjule.

THS § 164 alusel on sama seadusega sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja Keskkonnainspeksioon.

VTMS § 29. Väärteomenetlust välistavad asjaolud

§ 29 lg (1) Väärteomenetlust ei alustata ja alustatud menetlus tuleb lõpetada, kui:

- 1) teos puuduvad väärteo tunnused;
- 2) isikut on juba karistatud sama teo toimepanemise eest, sõltumata sellest, kas karistus on määratud või mõistetud Eesti Vabariigis või teises riigis;
- 3) isiku suhtes on sama teo kohta tehtud väärteomenetluse lõpetamise lahend;
- 4) teos on kuriteo tunnused;
- 5) väärteo aegumistähtaeg on möödunud;
- 6) seadus, mis nägi ette karistuse väärteo eest, on kehtetuks tunnistatud;
- 7) isik, kelle suhtes alustatakse või on alustatud väärteomenetlust, on surnud või juriidiline isik on lõppenud.

VTMS § 30. Väärteomenetluse lõpetamine otstarbekuse kaalutlusel

§ 30 lg (1) Menetleja võib väärteomenetluse lõpetada, kui:

- 1) menetlusaluse isiku süü ei ole suur ja väärteomenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi;
- 2) menetlusalune isik on väärteoga tekitatud kahju vabatahtlikult hüvitanud või heastanud või
- 3) menetlusalune isik on võtnud kohustuse osaleda sotsiaalprogrammis **(ei rakendu)**.

VTMS § 59. Väärteoteate lahendamine

§ 59 lg (2) Kui väärteo toimepanemise kohta on esitatud väärteoteade, on kohtuväline menetleja kohustatud väärteoteate kättesaamisest arvates 15 päeva jooksul alustama väärteomenetluse või otsustama väärteomenetluse alustamata jätmise ning teatama väärteomenetluse alustamata jätmisest väärteoteate esitajale.

Kokkuvõtteks,

- kui KKI tuvastab kontrollil rikkumise, siis hindab seda ja tegutseb sõltuvalt teo raskusastmest (vähetähtis/tähtis/oluline)
- piirdub isiku suulise hoiatamisega, kui tegu on vähetähtis või selle toimepanija selgitamine on ebatõenäoline või menetluskulu on selle menetlemisega võrreldes ebamõistlikult suur
- alustab väärteomenetluse, kui tegu ei ole vähetähtis (esineb kahju varale, tervisele, keskkonnale vms) ja see ei sisalda välistavaid asjaolusid
- alustab haldusmenetluse ettekirjutuse tegemise eesmärgil ja viib al. ettekirjutuse tegemisest vähemalt 6 kuu jooksul läbi järelkontrolli, kui rikutav kompleksloa nõue on oluline
- määrab järelkontrolli, et kontrollida puuduste kõrvaldamist

Kokkuvõtteks,

- Kontrolli aruannete põhjal saab öelda, et olulisi rikkumisi on tuvastatud üksikuid ja enamasti vastab käitiste tegevus keskkonnakaitse nõuetele
- Kontrolli aruannetest tulenevalt on avastatud käitiste tegevuses mitmeid järelkontrolli nõudvaid vähetähtsaid puuduseid, mille puhul ei ole täiendavaid meetmeid rakendatud (kaalu loa nõuete tugevdamist ja haldusmenetluse algatamist käitise tegevuse loaga kooskõlla viimiseks, et vältida vähetähtsate nõuete kordumist uuel kontrollil)
- Kontrolli aruannete põhjal on tööstuskäitiste puhul probleemid põllumajanduse sektoris ja vähem tootvas tööstuses (kaalu loa nõuete tugevdamist käitaja kontroll-seire võrra ja haldusmenetluse algatamist käitise tegevuse loaga kooskõlla viimiseks, et vältida vähetähtsate nõuete kordumist uuel kontrollil)

Kokkuvõtteks,

- Peamised leiud on seotud veekaitse ja õhukaitse nõuetega. Lisaks selle on uueks trendiks probleemid jäätmekäitluses ringlusse võtmata ja käitise territooriumile ajutiselt vaheladustatud jäätmete kuhjumisega (kaalu loaga käidelda lubatud jäätmenimistu ja hulga vähendamist ning aastase taaskasutuse min koguse sätestamist)
- Kontrolli aruannetest luges välja H2S õhukvaliteedi piirnormide ületamisi, mis on registreeritud käitaja omaseire korras koosmõjuga piirkonnas ja mille lahendamiseks on nõutud käitajatelt lõhnaaine vähendamise tegevuskavade koostamist (kaalu kõikide piirkonnas tegutsevate käitiste lubade õhuseiret sätestavate nõuete üle vaatamist ja ühtlustamist ning võimalusel territooriumivälise pidevseire nõude sätestamist ületamisi näitava omaseire asemel)
- Erista olulist ebaolulisest ja suuna fookus olulistele tegevustele ning neile sätestatud keskkonnakaitse nõuete kontrollimisele ja loa nõuete üle vaatamisele!

Aitäh!

Reeli Sildnik
reeli.sildnik@kki.ee

